คำที่มีความหมายโดยนัย

วิชาภาษาไทย ป.๕

คำ คือ เสียงที่เปล่งออกมาแล้วต้องมีความหมาย โดย ๑ คำอาจมีหลายพยางค์

ความหมายของคำในภาษาไทยมี ๒ ลักษณะ คือ ความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย

คำที่มีความหมายโดยตรง

คือ มีความหมายตรงตามพจนานุกรม อาจมีหลายความหมาย

คำที่มีความหมายโดยนัย

คือ มีความหมายแฝงที่ต้องตีความ ใช้บริบทแวดล้อมในการตีความ

คำที่มีความหมายโดยตรง และ ความหมายโดยนัย

กิน

เคี้ยว, กลืน, ทำให้ล่วงลงคอสู่กระเพาะ

ดูดโกง

ยักษ์

มีอาการอย่างยักษ์

อมนุษย์จำพวกหนึ่ง

ลิง

สัตว์ชนิดหนึ่ง ลักษณะคล้ายคน

ซุกซน

ไฟ

สิ่งที่เป็นความร้อน เกิดจากการเผาไหม้

ความกระตือรือร้น

เก้าอี้

ที่นั่งที่มีขา

ตำแหน่ง

เสือ

ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เป็นสัตว์กินเนื้อ

โจร คนดุ ผู้มีอำนาจ

ยอด

ปลายจุดด้านบนสูงสุด

เด่นล้ำกว่าบุคคลอื่น

สว่าง, ละเอียด

เข้าใจ

แจ่มแจ้ง

คนสูงศักดิ์

หงส์

สัตว์ปีกขนสีขาว คอยาวคล้ายหาน

ลมกรด

เร็วอย่างยิ่ง

กระแสลมแรงจัดในชั้นบรรยากาศชั้นบน

กล้วย

ผลไม้ มีสีเหลือง

ง่าย

ดาว

สิ่งที่เห็นเป็นดวง มีแสงสว่างบนท้องฟ้าตอนกลางคืน

คนที่มีความโดดเด่น

อัญมณีชนิดที่แข็งและมีความแวววาว

สิ่งมีค่า

เพชร

ดอกไม้

ดอกของพืช

หญิงสาว

เต่า

สัตว์ชนิดหนึ่ง

คนเชื่องช้า

อนุญาต

สัญญาณไฟจราจร

ไฟเขียว

LIVEWORKSHEETS

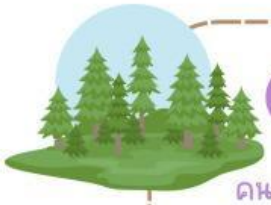
วิชาภาษาไทย ป.๕

สำนวน คำพังเพย

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่มีความหมายลึกซึ้ง ในเชิงเปรียบเทียบ บางครั้งต้องอาศัยการตีความเข้ากับสถานการณ์

สุภาษิต หมายถึง ถ้อยคำที่กล่าวสืบทอดต่อกันมาช้านาน โดยกล่าวเป็นกลาง ๆ เพื่อให้ตีความเข้ากับเรื่อง

ที่มาของสำนวนไทย

เกิดจากพฤติกรรม การกระทำ หรือลักษณะของ คน/สัตว์/พืช

คน เข้าเถื่อนอย่าลืมพร้า (ไม่ควรประมาท) ฆ่าช้างเอางา (ลงทุนมากได้ผลกำไรไม่คุ้มค่า)

สัตว์ จระเข้ขวางคลอง (ขัดขวางผู้อื่น) , ม้าดีดกะโหลก (กิริยาที่ไม่เรียบร้อย)

พืช มะนาวไม่มีน้ำ (พูดจาไม่ไพเราะ) , ขิงก็ราข่าก็แรง (ร้ายพอ ๆ กัน)

เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

น้ำลดตอผุด (เมื่อเหตุการณ์คลี่คลายความจริงก็ปรากฏ) ฝนตกไม่ทั่วฟ้า (ได้ไม่ทั่วถึง)

คลื่นกระทบฝั่ง (เรื่องราวที่ครึกโครมขึ้นมาแล้วเงียบหายไป)

เกิดจากความเชื่อ ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม

ตกนรกทั้งเป็น (ลำบากแสนสาหัส) ปิดทองหลังพระ (ทำดีไม่ให้ใครเห็น)

ดำน้ำบาตร (ไม่คบค้าสมาคมด้วย) ขนทรายเข้าวัด (หาประโยชน์ให้ส่วนรวม)

เกิดจากวรรณกรรมและวรรณคดี

ม้าอารี (ใจดีจนตัวเองได้รับความลำบาก) ที่เท่าแมวดิ้นตาย (ที่ดินที่มีเนื้อที่น้อย)

เด็กเลี้ยงแกะ (คนที่ชอบพูดปดจนไม่มีใครเชื่อถือ)

เกิดจากการละเล่นและกีฬา

ไม่ดูตาม้าตาเรือ (ไม่รอบคอบ) งงเป็นไก่ตาแตก (งงจนทำอะไรไม่ถูก)

สู้ยิบตา (สู้ไม่ถอย) ฟันธง (พูดอย่างเด็ดขาด) ล้ำหน้า (ทำอะไรเกินขอบเขต

LIVEWORKSHEETS

วิชาภาษาไทย ป.๕

การอ่านกลอนบทละคร

กลอนบทละคร เป็นกลอนที่แต่งขึ้นสำหรับแสดงละคร มีลักษณะบังคับเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ
นิยมแต่งวรรคละ ๖ - ๙ คำ โดยคำนึงถึงคำร้องเป็นสำคัญ
มีลักษณะเฉพาะของคำขึ้นต้นบท โดยขึ้นต้นบทด้วยคำว่า "มาจะกล่าวบทไป" "เมื่อนั้น และ "บัดนั้น

คำขึ้นต้น

- มาจะกล่าวบทไป กล่าวขึ้นเหตุการณ์ตอนใหม่
- เมื่อนั้น ใช้กับตัวละครยศสูง / ผู้เป็นใหญ่
- บัดนั้น ใช้กับตัวละครยศต่ำ / ผู้น้อย

การอ่าน

1 ●●/●●/●●
2 ●●/●●/●●●
●●●/●●/●●
3 ●●●/●●/●●●
4 ●●●/●●●/●●●

ตัวอย่างการใช้คำขึ้นต้นในกลอนบทละคร

"เมื่อนั้น" ฝ่ายท้าวทศพักตร์ยักษา
"บัดนั้น" ฝ่ายหมู่วานรถ้วนหน้า
"เมื่อนั้น" พระจักรรัตน์แก้วนาถา (พระราม)
"บัดนั้น" ลูกพระอาทิตย์ฤทธิ์กล้า (สุครีพ)
"เมื่อนั้น" นางมณโฑเยาวยอดเสน่หา
"บัดนั้น" พิเภกผู้มีอัชฌาสัย

ตัวอย่างการเว้นจังหวะวรรคตอนในกลอนบทละคร

ฆ่าได้ / แต่อ้าย / พาลี กูนี้ / หาเหมือน / กระนั้นไม่
ซึ่งมึง / เย่อหยิ่ง / จะชิงชัย ที่ไหน / จะรอด / ชีวัน

ว่าแล้ว / กระทืบ / บาทา ดั่งลงกา / จะล่ม / จมสมุทร
แกว่งพระ / ขรรค์ชัย / วัยวุฒิ ทะยานยุด / ขึ้นฉัตร / อสุรี

ร้องกรีด / หวีดอึง / ดะนึงมี่ จะเอาสม / ประดี / ก็ไม่ได้
แขนหัก / ขาหัก / วุ่นไป ร้องไห้ / เรียกกัน / เป็นโกลา

จะทำ / สิ่งก็ / ล่วงรู้ มันบอก / ศัตรู / ให้แก้ไข
ญาติมิตร / ก็ไม่ / คิดอาลัย หมายจะ / เป็นใหญ่ / ในเมืองมาร

การอ่านกลอนบทละครนั้นต้องอ่านเป็นจังหวะ เว้นช่วงตามจำนวนพยางค์ที่มีอยู่ในแต่ละวรรค เช่น

ถ้าในวรรคมี ๖ พยางค์ ต้องอ่านเว้นช่วง ●●/●●/●●
เช่น ฝ่ายหมู่ / วานร / ถ้วนหน้า

ถ้าในวรรคมี ๗ พยางค์ ต้องอ่านเว้นช่วง ●●/●●/●●●
เช่น พิเภก / ผู้มี / อัชฌาสัย
หรือ ต้องอ่านเว้นช่วง ●●●/●●/●●
เช่น มโหทร / เสนา / ยักษี

ถ้าในวรรคมี ๘ พยางค์ ต้องอ่านเว้นช่วง ●●●/●●/●●●
เช่น อันหยาบช้า / สาธารณ์ / ทุจริต

ถ้าในวรรคมี ๙ พยางค์ ต้องอ่านเว้นช่วง ●●●/●●●/●●●
เช่น สอดมหา / ธำมรงค์ / ประดับเพชร

LIVEWORKSHEETS

ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

วิชาภาษาไทย ป.๕

ผู้แต่ง พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ) **จุดประสงค์** เพื่อสั่งสอนเยาวชนในการดำเนินชีวิต

ลักษณะคำประพันธ์ กาพย์ห่อโคลง ขึ้นต้นด้วย "โคลงสี่สุภาพ" ๑ บท ตามด้วย "กาพย์ยานี ๑๑" ๗ บท

เนื้อหา "ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ" มีเนื้อหาเป็นสุภาษิตสอนใจ กล่าวถึงคุณค่าของการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของนักปราชญ์ ใช้การแต่งในเชิงอธิบายสุภาษิต ซึ่งมุ่งอธิบายความสำคัญมากกว่าทำให้เกิดภาพ

คำศัพท์น่ารู้

ปรีชา	= ปัญญาสามารถ	สันดาน	= อุปนิสัยที่มาแต่กำเนิด
พิจารณ์	= ตรวจตรา, ตริตรอง, สอบสวน	ยล	= มองดู
พิพัฒน์	= ความเจริญ	มหันต์	= ใหญ่, มาก
เยาว์วัย	= อ่อนวัย, รุ่นหนุ่มสาว	อนันต์	= ไม่มีที่สิ้นสุด
เชี่ยวชาญ	= ช่ำชอง, ชำนาญ, สันหัดจัดเจน	ศัสตรา	= อาวุธ

ใจความสำคัญ

มวลผู้ชูปรีชา ผิดชอบกอบไม่เกิน — เสาะวิทยาไม่ห่างเหิน รู้ดำเนินตามเหตุผล → ผู้มีความรอบรู้มักจะค้นคว้าหาความรู้อยู่สม่ำเสมอ รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี และใช้ชีวิตให้เป็นไปอย่างมีเหตุผล

ชื่อว่าปรีชาดี ผู้นั้นจักพลันดล — ผิดชอบมีพิจารณ์ยล พิพัฒน์พ้นจักพรรณนา → ได้ชื่อว่าปรีชานั้นดี เพราะเป็นผู้ที่สามารถพิจารณาสิ่งที่ถูกและผิดได้โดยใช้ปัญญา ผู้นั้นย่อมมีความเจริญเกินจะบรรยาย

ควรเราผู้เยาว์วัย อบรมบ่มวิทยา — จงใฝ่ใจการศึกษา ปรุงปรีชาให้เชี่ยวชาญ → เราซึ่งยังเป็นเด็กต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียนอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถที่จัดเจนและช่ำชอง

ขั้นนี้จักชี้ว่า ต้องหัดดัดสันดาน — มีปัญญาไม่สมฐาน กอบวิจารณใช้ปัญญา → วัยเด็กยังเป็นช่วงที่อ่อนประสบการณ์ ซึ่งง่ายต่อการปลูกฝังนิสัยให้พิจารณาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ปัญญา

สังเกตตามเหตุผล ดังนี้จึงชี้ว่า — ผิดชอบยลด้วยปรีชา มีปัญญาอย่างเพียบเพ็ญ → ให้สังเกตสิ่งต่าง ๆ ตามเหตุผล ใช้ปัญญาดูว่าสิ่งใดถูกหรือผิด ดังนี้แล้วจึงบอกได้ว่าเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยปัญญา

มีดพร้าถากหินให้ ถ้าใช้มีดไม่เป็น — มีดคมมีได้ยากเย็น ฟันคนเล่นโทษมหันต์ → มีดพร้าจะลับให้คม ไม่ใช่เรื่องยากเย็น ถ้าไม่รู้จักใช้มีดให้ถูกนำมาใช้ ทำร้ายผู้อื่นจะเกิดโทษที่ใหญ่หลวง

เมื่อใดใช้มีดเป็น ปัญญากล่าวมานั้น — กอบกิจเห็นคุณอนันต์ เปรียบได้กันกับศัสตรา → เมื่อรู้จักวิธีการใช้มีดที่ถูกต้อง จะเกิดคุณประโยชน์มหาศาล ปัญญาที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น ก็เปรียบกับมีดนั่นเอง

LIVEWORKSHEETS

ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี

เพลงชาติไทย

วิชาภาษาไทย ป.๕

ก่อนเป็น "ประเทศไทย"

สยาม (Siam) ⇝ ไทย (THAILAND) วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๘๒ สมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม

จุดมุ่งหมาย "เพลงชาติ"

ให้คนไทยตระหนักถึง "ความรักชาติ" มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย "ร่วมมือร่วมใจ" และ "สามัคคี" เพื่อดำรงซึ่งความเป็นชาติอันยั่งยืนตลอดไป

"เพลงชาติไทย"

ทำนอง พระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยกร) เนื้อร้อง พันเอก หลวงสารานุประพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์)

ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย	ประเทศไทยเป็นที่รวมคนผู้มีเลือดเนื้อเชื้อชาติไทยไว้ให้ได้อยู่ร่วมกัน
เป็นประชารัฐ ผไทของไทยทุกส่วน	เป็นรัฐที่รวมคนหลายวัฒนธรรม แผ่นดินทุกส่วนย่อมเป็นของชาวไทยทุกคน
อยู่ดำรงคงไว้ได้ทั้งมวล	ประชาชนไทยรักษาแผ่นดินไทยทั้งหมดไว้ได้
ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี	ก็ด้วยความรักความสามัคคีกันของคนไทย
ไทยนี้รักสงบ แต่ถึงรบไม่ขลาด	คนไทยรักที่จะอยู่อย่างสงบสุข แต่ถ้าจำเป็นต้องรบกับศัตรูก็ไม่ขลาดกลัว
เอกราชจะไม่ให้ใครข่มขี่	ไม่มีวันยอมให้ศัตรูมาทำลายความเป็นอิสระของชาติไทยได้
สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี	ทุกคนยอมเสียสละเลือดทุกหยดเพื่อชาติ
เถลิงประเทศชาติไทยทวีมีชัย ชโย	ให้ชาติไทยอยู่ยั่งยืน จะปกป้องให้ประเทศไทยเจริญยิ่งขึ้นไป และมีชัยชนะตลอดกาล

คำศัพท์ควรรู้

ประชารัฐ	= บ้านเมืองของประชาชน	เอกราช	= ความเป็นอิสระแก่ตนไม่ขึ้นแก่ใคร
ไผท (ผะ-ไท)	= แผ่นดิน	สละ	= ให้, ปล่อยวาง
ดำรง	= ทรงไว้, ชูไว้, ทำให้คงอยู่	เถลิง (ถะ-เหฺลิง)	= ขึ้น เช่น เถลิงราชย์
มวล	= หมดด้วยกัน	พลี (พฺลี)	= การบวงสรวง การเสียสละ
ขลาด	= มักกลัว, ไม่กล้า	ชโย (ชะ-โย)	= ความชนะ
ข่มขี่	= กดขี่	สามัคคี	= ความพร้อมเพรียงกัน, ความปรองดอง

LIVEWORKSHEETS